

Věc: Oponentský posudek bakalářské práce Ondřeje Rybky s názvem *Román Kruh Davida Eggerse: tematická analýza a komparace v kontextu dystopické literatury*.

Autor posudku: doc. Jakub Češka, Ph.D.

Téma bakalářské práce je vyznačeno jasně a srozumitelně, text je přehledně vnitřně strukturován. Při bližším pohledu se ovšem začneme ptát, proč autor zvolil název práce, v němž slibuje tematickou analýzu a reflexi románu *Kruh* v kontextu dystopie, když se literárnětematické analýze vůbec nevěnuje, kontextu dystopie pouze zčásti? Svůj hlavní zájem totiž upíná na instanci dohledu a na důsledky, které tato instance přináší. Román *Kruh* je tudíž vybrán jako jeden z možných artikulací fenoménu dohledu, který vyvstává s masovým šířením moderních komunikačních technologií. Nakolik ovšem aktuálnost těchto technologií zakrývá vzhled do způsobů, jak tyto technologie reformulují pojetí identity, polarity soukromého/veřejného, intersubjektivitu? Přitom tato témata nelze vyřešit zcela jednoznačně, jak to z práce vyplývá – tedy, že instance dohledu je špatná. Tato instance v sobě skrývá značný ambivalentní potenciál. Ocitnout se pod dohledem přináší totiž také určitý význam a vážnost. Okolnost, že má instance dohledu za sebou poměrně důslednou reflexi (v podobě Foucaultových analýz), je autorovi známa. Proč ovšem pomíjí téma zvnějšnělého prožívání – Debordovu esej *Společnost spektáklů* (původně 1967, jež by navíc mohla být chápána jako dystopie), jasné není.

Problematický je také kontext dystopie – jak do něj můžeme řadit Kafkův román *Proces*?

V práci autor podává jistý přehled o románu, o díle a životě autora, jelikož hodlá čtenáře seznámit v Čechách s poněkud neznámým autorem. To ovšem není smyslem bakalářské práce. K předběžnému seznámení poslouží encyklopedická hesla a nejrůznější zmínky z rozličných zdrojů. Důraz práce by měl být položen na důsledném a reflektovaném vypracování zvoleného tématu, v tomto případě by stačila i tematologická analýza zvoleného románu. Autor se však převážně věnuje shrnutí syžetu, jinak román ponechává téměř interpretačně nedotčený. Jelikož se rozhodl interpretovat literární dílo, bylo by na místě se alespoň s minimem literární teorie, neboť ta by mu umožnila důsledněji rozkrýt interpretační možnosti zvoleného díla.

Autor by měl vyjít ze základní teze, kterou by podroboval důslednějším rozboru, v této práci se ovšem zdá být dopředu vše rozhodnuté. Přestože je práce úhledně vypracována, při bližším pohledu postrádám důsledně vypracované argumentační jádro, z něhož by autor podnikal myšlenkové exkursy. Pokud by práci založil na soudržné argumentační osnově, patrně by upustil od zcela neorganického hesla o autorově životě a díle. Autor se tudíž lehce dotkne všeho, dystopie, jmenovaných románů, tématu dohledu, stoupající přitažlivosti dystopií, aniž by tato témata důsledně reflektoval. Proto také tuto práci hodnotím známkou dobře.

Dílčí poznámky:

„Následně jsou nastíněny možné důvody způsobující vzrůstající popularitu dystopií v současné době“ (s. 3). Proč se tomu věnovat, když pozornost má být upřena k tematické analýze?

„Těžištěm práce je třetí kapitola. V ní je prováděna tematická analýza Eggersova románu *Kruh* a jeho komparace s klíčovými díly dystopických klasiků, kteří jsou zde reprezentováni A. Huxleym (*Konec civilizace*), F. Kafkou (*Proces*), G. Orwellem (*1984*) a J. Zamjatinem (*My*)“ (s. 3). Proč jsou vybrány právě tyto romány? V práci schází důslednější reflexe jejich výběru.

Na s. 8 mluví autor o nárůstu popularity dystopické literatury, přitom v čele prodejnosti uvádí letité tituly (*Konec civilizace* /1932/, *1984* /1949/, *451 stupňů Fahrenheita* /1953/) – nejmladší z nich je stár 65 let.

Jakub Češka

V Praze 29. 8. 2018